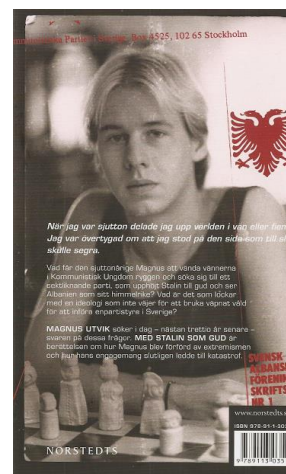

Jag har läst

MED STALIN SOM GUD - Tre tonår i en kommunistisk sekt

Av Magnus Utvik
(2011)

Pia Hellertz – december 2013

Jag läste Magnus Utviks bok av två skäl. Dels var jag själv aktiv kommunist några år på 70-talet, när jag var i 30-årsåldern. Dels har jag blivit intresserad av destruktiva sekter efter egna erfarenheter ett år under 1991.¹

Vi hör allt oftare om våldsamma strider mellan extremvänstern och extremhögern, mellan nynazister och deras motståndare, mellan islamister och kristna, mellan olika kriminella fraktioner med flera. Det är strider som pågått i alla tider och i alla samhällen. Alla tror de sig lösa problemen genom att skrämma och döda ”de andra”, fienden. Och jag undrar – om de, åtminstone extremvänstern, kom sig för att läsa Magnus Utviks bok, skulle de då bli medvetna om sin galenskap? Fast jag inser att det skulle de inte. Magnus bok bekräftar också detta. Det spelade ingen roll vilka sakliga, kloka argument han presenterades för så lyssnade han inte. Han blev bara mer och mer övertygad om att han hade Sanningen. Är man 17 år så vet man dessutom ofta allt. De olika kommunistiska grupperingarna sympatiserade med olika länder och deras ledare, Stalins och Lenins Sovjetunionen, Maos Kina, Mengistus Etiopien, Hoxhas Albanien, Honeckers DDR med flera. Som läsare av Magnus´ bok får man en djupare inblick i några av dessa olika fraktioner och ideologier.

Magnus var medlem i KU, Kommunistisk ungdom, som var Vänsterpartiets ungdomsförbund. Nu kom han i kontakt med ett parti som jag aldrig hört talas om, SKF/ML, Sveriges Kommunistiska Förbund, Marxist-leninisterna. SKF/ML sympatiserade med Albanien och Enver Hoxhas socialism och argumenterade *för* en blodig revolution, som enda vägen till ett socialistiskt land, samt försvarade Stalin som en sann revolutionär ledare. Jag var medlem i SKP, Sveriges Kommunistiska Parti som tidigare hade hetat KFML. Vi var promaoistiska och antisovjetiska. Jag var omkring 30 år och hade också hittat Sanningen, hos Marx, Lenin och Mao.² Jag läste Maos texter med stor beundran. Nu, när jag läser Magnus bok, inser jag hur teoretiskt okunnig jag egentligen var, trots att vi ägnade mycket tid åt studier och diskussioner. Jag tror att jag i huvudsak tog känslomässig ställning. De SKP:are jag träffade var jättefina människor. De ställde upp och hjälpte till på olika sätt. De kämpade för bra frågor. VPK:arna, ”revisionisterna”, de som ”reviderat de sanna teorierna”, var däremot högdragna och nonchalanta och verkade förakta allt och alla. Ärligt talat träffade jag inte så många, men det räckte med dem jag träffade. Så läsningen av Magnus bok blev också en teoretisk uppdatering förutom att det blev lite av en nostalgitripp. Idag känner jag flera mycket trevliga och aktiva vänsterpartister. Det skulle vara spännande att diskutera boken

¹ Detta har jag skrivit om i en artikel som ligger på min hemsida, <http://www.piahellertz.com/Gaialand.pdf>

² Idag brukar jag skämtsamt säga att jag gick från Mamma, via Marx och Mao till Martinus, <http://www.martinus.dk/sv/startsidan/>.

med dem.

I ett efterord skriver Magnus:

”Jag har inte försökt skriva ner sanningen om SKF/ML och KPS. Jag har bara skrivit min historia. Så som jag minns och upplevde det. Och som alltid när man skriver ner minnen inträder ett visst mått av fiktion” (s. 295)³

I förordet informerar han om att alla namn på ”*de gamla kamraterna som låtit sig intervjuas*” har ändrats. ”*KPS förstesekreterare Anders Persson har däremot fått behålla sitt namn. Han var partiets ledare och ansikte utåt under de knappa femton år som partiet existerade.*”

I sin *Prolog* berättar Magnus om hur han gått tillväga vid skrivandet, hur han söker upp gamla ”kamrater” och intervjuar dem, om svårigheter att få kontakt med några som inte velat ställa upp på intervju, om ångesten som några upplevde när de erinrade sig och berättade. En av de intervjuade berättar om ledaren, förstesekreteraren, Anders Persson:

”Anders kunde vara världens snällaste ... Stöttade och sa fina saker. Brydde sig. Om man var hans vän. Det fanns bara två vägar som medlem. Se upp till och respektera Anders, skratta åt honom, vara nära honom, få en varm blick som gjorde att man kunde slita ett halvår till eller så lämnade man Partiet. Men vart skulle man ta vägen? Det skulle bli ett liv utan vänner” (s. 13)

Den berättelsen och även Magnus senare berättelser om kontakterna med Anders Persson gör att jag förstår undertiteln, ”*Tre tonår i en kommunistisk sekt*”. Magnus berättelse avslöjar alla kriterier som forskare om destruktiva sekter beskriver när det gäller sektberoende.⁴

Om kommunism och socialism

Jag blir imponerad av den 17-årige Magnus Utviks målmedvetenhet, han djupa längtan efter Sanningen och hans intellektuella, ideologiska analyser av de olika vänsterinriktningarna. Jag var som sagt avsevärt mycket mer känslöstyrd.

Magnus granskade redan som tonåring de olika vänsterrörelsernas syn på klasser och motsättningar mellan klasserna på ett analytiskt och begåvat sätt. Läsningen ger mig möjlighet att fundera över varför jag gjorde de ställningstaganden jag gjorde då. När Magnus tog ställning *för* den blodiga revolutionens nödvändighet, så var jag skeptisk, även om också SKP var *för* revolution, men jag minns inte att vi talade särskilt mycket och särskilt konkret om revolutionen och dess konsekvenser. Jag minns över huvud taget inte att vi någonsin talade om behovet av våld. Det var den frågan som några år senare fick mig att ta avstånd från kommunismen som ideologi och strategi. Som jag minns det talade vi om övertygelsens makt, i form av att vara goda förebilder, att göra goda handlingar, goda samtal och studier.

Stalin, Engels, Marx, Pol Pot, och Mao några av kommunismens förgrundsgestalter.⁵

³ SKF/ML bytte namn till KPS, http://sv.wikipedia.org/wiki/Kommunistiska_partiet_i_Sverige.

⁴ För en snabb inblick i sektteori hänvisar jag till min artikel ”Är Martinus kosmologi en sekt?”, http://www.piahellertz.com/Ar_Martinus_kosmologi_en_sekt.pdf.

Samtalen som Magnus Utvik för med den kamrat, ”Håkan”, som han hittade i en bokhandel som ägdes av SKF/ML och som han sen kom att föra många, långa och ingående ideologiska och teoretiska samtal med, är mycket intressanta att ta del av. I dessa samtal framgår de olika ståndpunkterna tydligt. Fältbiologerna får finnas kvar efter revolutionen, ”om de inte gör något dumt” (s. 86). ”All religiös propaganda kommer att förbjudas... religionen står i motsättning till den vetenskapliga socialismen” (s.87). ”Det finns bara en arbetarklass och då behövs det bara ett parti.” ”Håkan” sammanfattar det på följande sätt:

”Man får ta lite skit under naglarna på vägen till kommunismen. Så är det. Det är inget att hymla med. Men vi är inte kommunister för att vi vill jävlas med fältbiologer eller pingstväner, utan för att vi vill befria människan från alla former av förtryck. Det är kommunismen och det är Partiets mål” (s.88).

Det var ungefär den ståndpunkt jag också hade. Jag såg socialismen och kommunismens som en frigörelse från det kapitalistiska förtryck, som bland annat ”stötte ut avvikargrupper”. Jag var redan då aktiv i KRUM, Riksförbundet för kriminalvårdens humanisering, och RFHL, Riksförbundet för hjälp åt läkemedelsmissbrukare, och jag ansåg att det var fattigdom och utsatthet som ledde till kriminalitet och missbruk. Jag ansåg (och anser fortfarande) att de rika endast kan bli rika genom att de fattiga blir fattigare utifrån det ekonomiska system som råder, d.v.s. genom utsugning och exploatering. Om inte kapitalismens råa former tilläts existera så skulle inte människor utsugas genom låga löner, dålig arbets- och boendemiljö med mera. Många konflikter som har ekonomiska och andra resurser som grund skulle bli onödiga om resurserna fördelades mer jämlikt.

Nyligen tittade jag igen på dokumentären ”Systemfel som hotar världen”⁶. De som kritiserar det rådande ekonomiska systemet i programmet är alla själva kapitalister. De är kritiska mot den förödande bankkapitalismen som föröder jorden och samhällen.

Elitism och ekonomi

När jag läser Magnus Utviks bok inser jag ändå tydligare att den kommunism som både han och jag attraherades av involverade en elitistisk människosyn.

”Vi arbetar för att bygga ett revolutionärt förtruppparti och där ska bara de politiskt mest avancerade arbetarna ingå.” (s. 91)

Jag minns att mycket begåvade ”kamrater” i min SKP-avdelning tog jobb på fabriken. Jag undrar vad de gör idag?

Magnus’ och Håkans samtal är mycket lärorika och intressanta. De fördjupar förståelsen av den kommunistiska ideologin och hur olika den kan tolkas. Magnus var fortfarande medlem i KU men fascinerades av SKF/ML:s ”rena” kommunistiska ideologi, att de ”är de enda som tolkar Marx och Lenin rätt” (s. 77). Det för naturligtvis tankarna till fundamentalistiska kristna och islamistiska grupper, som är övertygade om att bara de tolkar Bibeln respektive Koranen rätt.

Anders Persson, KPS förstesekreterare, kom på besök till Värnamo där Magnus bodde och där händelserna i boken utspelar sig. Anders berättar för Magnus att gruppen behöver pengar för att kunna genomföra sitt viktiga arbete. Dels var medlemsavgiften tio procent av lönen eller studiebidraget. Varför får jag associationer till Bibeln budskap om ”tiondet”, d.v.s. den skatt som kyrkan krävde av bönderna? Dels uppmanades man att sälja det man hade, exempelvis ”en gammal klocka du ärvt, konfirmationspresenter, vad som helst” (s. 108).

---

⁵ Bilden hämtat från den intressanta artikeln ”Kommunism ska visst jämföras med fascism” av Ana Maria Narti <http://www.expressen.se/debatt/kommunism-ska-visst-jamforas-med-fascism/>

⁶ ”Systemfel som hotar världen” finns på Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=amrRxONj3BI>.

Alla i SKF/ML hade ett tacknamn. Det påminner mig om att vi i SKP fick besök från en norsk partikollega, som menade att ”Du må ha et dekknavn”, fast det skaffade vi oss aldrig. Jag tyckte att han var lite paranoid.

Till frågan om...

Magnus Utvik börjar varje kapitel med orden ”Till frågan om...”. Det är rubriker som exempelvis ”Till frågan om Kina och KKP:s kontrarevolutionära linje”, ”Till frågan om religionen som folkets opium” eller ”Till frågan om Partiets förhållande till den moderna revisionismen”. Det är ett suggestivt sätt att skriva rubriker. Jag kommer att tänka på Sartres klassiska ”Till frågan om metoden” (1957).

Kommunisternas vision

I ett kapitel beskriver Magnus Utvik den vision som SKF/ML hade i ett antal punkter:

- Ateismen inskriven i konstitutionen
- Förbud mot spridande av religiös, borgerlig och revisionistisk propaganda
- Förbud mot porr, prostitution och droger
- Sund och begriplig konst på museerna
- Strejkförbud
- Arbetsplikt
- Röstplikt
- En snabb upprustning av krigsmakten för att försvara oss...

Jag som nyss läst Per Ragnars⁷ ”Hitler Hans folk” om nazisternas ideologi och partiprogram får kalla kårar. Vilka skillnader finns det egentligen mellan olika extremistiska partier? Jag har som 72-åring hamnat i en ideologisk identitetskris. Magnus Utviks och Per Ragnars böcker kom som på beställning. Tidigare läste jag Jüri Linas ”Världsbyggarnas bedrägeri”, som bland annat handlar om kritiken mot den sovjetiska kommunismens fruktansvärda illdåd och grundläggande människosyn och världsherraväldesambitioner. Självklarheter krackelerade och jag började ifrågasätta mina mångåriga övertygelser. Men det är en annan historia som ännu inte har något slut.

Hatet styrde det politiska engagemanget

Magnus Utvik berättar om samtal han hade år 2010 med en av de gamla kamraterna, ”Henrik”, som blev utesluten, vilket var vanligt om man hade fel åsikter. Henrik berättar:

”Både jag och min fru, som också var med i Partiet, blev peststämplade. Alla våra vänner var med i KPS och de bröt kontakten direkt. Det tog tio år innan de började hälsa igen. Men då var Partiet upplöst” (s. 239).

Liknande berättelser beskriver avhoppare från exempelvis Jehovas Vittnen.⁸ Magnus läser då upp Anders Perssons ord från partisammandragningen 1987 för Henrik:

”Kamrater, jag har inte planerat och planerar inte att misshandla, tortera eller avrätta några partimedlemmar. Därmed inte sagt att jag tror att man alltid kan klara kampen mot revisionismen utan att få lite skit under naglarna” (s.239).

Och Henrik svarar: ”Det visar hur hatiska de som var kvar i Partiet var. /.../ Han /Anders, min anm./ vill vara allsmäktig. Leka Gud. På det viset var KPS verkligen en sekt. Det fanns

⁷ Det är förresten Per Ragnar som läst in ”Med Stalin som Gud” som ljudbok.

⁸ Jag har handlett en C-uppsats ”Fångnen mellan två världar”, om avhoppare från Jehovas Vittnen, se <http://www.fri-sverige.se/sida409.htm>

bara en sanning. Det tog mig mer än tio år att avgifta mig”, berättar Henrik.

Det är samma hat som styr alla extrema, våldsbenägna ideologiska, religiösa eller politiska rörelser, men deras fiender är olika. Alla vill de tvinga på världen sina idéer och våldet är en självklar väg om de möter hinder och motstånd.

Jag rekommenderar boken till alla som är intresserade av extrema rörelser och slutna grupper och hur de kan tänka och agera. Jag tror att information och diskussion för förståelse delvis vaccinerar mot sektberoende, oavsett vilken typ av sekt det handlar om. Även om de oftast är väldigt förföriska, något som i sektsammanhang kallas för ”lovebombing”, d.v.s. ger känslan av att vara utvald och speciell. Magnus Utviks bok kan utgöra en sån vaccination för många läsare, åtminstone läsare ”på vänsterkanten”. Med en materialistisk människo- och samhällssyn är det lätt att falla för övertygelsen att lösningen på problemet med ”de andra” är att utrota dem, med målet att det bara blir ”vi” kvar. Då är steget inte långt till samma konsekvenser som rasideologin ledde till, vilket vi fick se nära oss under nazismen i Tyskland, men som pågår runt om i världen där etniska krig och etnisk ”rensning” pågår. Här kan man kanske tala om ”ideologisk rensning”. Eller som ”Håkan” säger: *”Det finns bara en arbetarklass och då behövs det bara ett parti.”* Det är en typiskt enögd analys. Istället borde utgångspunkten vara: *”Det finns bara en mänsklighet och den består av miljontals, ja miljarder av unika individer, med olika erfarenheter, olika kunskaper, olika behov och olika åsikter. Därför behövs en mångfald av möjligheter för att alla ska ha möjligheter att växa och utvecklas.”*

Om någon som läser denna text händelsevis skulle vara nyfiken på var jag står idag, så kan jag berätta att jag var med när Miljöpartiet startade i början av 80-talet och var mycket aktiv några år. Sen har jag varit Mp-trogen i alla år, tills nu, när jag inte vet vart jag står längre. Jag kan ofta känna en viss besvikelse över Mp:s ställningstaganden i vissa frågor. Det växer ju upp nya små partier som svampar ur jorden. Jag får ta mig en funderare inför valet. Mellan valen spelar ju inte partitillhörighet någon väsentlig roll i vardagen för många av oss. I grunden handlar det ju om vilket samhälle vi vill leva i och hur vi ska nå dit på bästa sätt.

Magnus har en hemsida, <http://www.magnusutvik.se/> där han presenterar sin övriga litterära produktion. Jag har beställt boken *”Tuktad till frihet”*, som handlar om den s.k. sexsekten, om grafologen Hans Scheike och hans fyra kvinnor. Den lär komma ut i mars 2014. Magnus har gett ut flera böcker, bland annat några diktsamlingar som hyllats. Magnus recenserar också böcker i God morgon Sverige på SVT.

